

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-3878

No. 230. — Štev. 230.

NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 2, 1935. — SREDA, 2. OKTOBRA 1935.

Volume XLIII. — Letnik XLIII.

MUSSOLINI ODPOKLICAL KONZULARNE ZASTOPNIKE

ABESINSKI CESAR BO V SLUČAJU POTREBE POZVAL POD OROŽJE TUDI STARCE, ŽENE IN OTROKE

Vojna v Abesiniji je neizogibna. — Italijanske čete ob meji Abesinije. — Spopad je mogoče pričakovati vsak trenutek. — Francija je odredila zračne manevre ob nemški meji.

RIM, Italija, 1. oktobra. — Italija pričakuje obvestilo, da se je vojna v vzhodni Afriki pričela. — Vladni uradniki v svojih izjavah ne izražajo nikaškega dvoma, da se more vojna vsak čas pričeti, ne glede na to, kake posledice bo imela za Evropo.

Na razsežnem ozemlju ob meji med italijanskimi kolonijami in Abesinijo si stojijo nasproti italijanski vojski z modernim orožjem in Abesinci.

Italijanska vlada je mnenja, da bodo Abesinci v svoji bojevitosti in z ozirom na nedoločeno mejo pričeli s sovražnostmi. Abesinski cesar je odredil vse, da v odočilnem trenutku pokliče pod zastavo celo svoje prebivalstvo 10,000,000 ljudi.

ADDIS ABABA, Abesinija, 1. oktobra. — Italijanski poslanik v Abesiniji Luigi Vinci-Gigliuci je naročil vsem konzularnim uradnikom v provincah Aduva in Harar, da odpotujejo čimprej. Poslanik je izdal to odredbo, ker so se odnošaji med Italijo in Abesinijo poostriili. Nad 20 konzularnih uradnikov pod najtežjimi pogoji potovanja skuša dospeti v Addis Ababo, v Sudan ali pa v italijansko Eritrejo. Med njimi jih največ jaha mule, drugi pa hodijo peš. Zaradi mehkih potov je potovanje zelo težavno.

Zaradi nalivov so štirje konzularni uradniki prisiljeni čakati v Deženu ob Nilu, od koder imajo še en teden hoditi do Addis Ababe.

PARIZ, Francija, 1. oktobra. — Francosko zračno brodovje je prejelo nepričakovano povelje za manevre v Lorraine in Champagne in v Strassbourg je bila poslana trdnjavska infanterija.

Vse to je francoska vlada odredila, ker se boji nemškega zračnega napada v slučaju, da pride do vojne med Anglijo in Italijo zaradi spora z Abesinijo.

PARIZ, Francija, 1. oktobra. — Angleški prestolonaslednik, Waleski princ, je v angleško poslaništvo povabil francoskega ministrskega predsednika Lavala in mornariškega ministra Pietrija. Pozneje je bila konferenca med Lavalom in angleškim poslanikom sir George Clerkem. Ta sestanek je v sedanji krizi med Italijo in Abesinijo velikega pomena, ker želi Anglija v sporu z Italijo dobiti pomoč Francije, Francija pa hoče imeti pomoč Anglije v slučaju nemškega napada.

Anglija je dan prej vprašala Francijo za njeno stališče v slučaju, da bi bila Anglija napadena. — Francoski kabinet bo še ta teden odločil in Angliji sporočil, kako daleč bo segla pomoč Francije v slučaju vojne med Anglijo in Italijo.

Ker je Anglija zagotovila, da bo postopala natančno po pravilih Lige narodov, je gotovo, da ji bo Francija v vojni z Italijo nudila vso svojo pomoč.

Waleski princ se sicer ne vmešava v politiko, toda je znano, da je posebni poslanik Anglije, kar se je izkazalo že v mnogih slučajih.

ADDIS ABABA, Abesinija, 1. oktobra. — Cesar Haile Selassie samo čaka na obvestilo Lige narodov, da izda povelje za mobilizirati svojo vojsko, ko prejme poročilo iz Ženeve, da Liga narodov ni mogla vstaviti Italije.

Svoje mobilizacijsko povelje bo cesar oznanil z bobni, ki se bodo razlegali po celi deželi in bodo prebivalstvu naznanili, da se dežela nahaja v nevarnosti.

Svečan sprejem predsednika v Los Angeles

OBVEZNOSTI VLADNE PROTI FARMERJEM

Vlada dolguje farmerjem 500 milijonov. — Ako najvišje sodišče razveljavi AAA., bodo morali biti razpisani novi davki.

WASHINGTON, D. C., 1. oktobra. — Od odločitve najvišjega sodišča glede predelovalnih davkov, kar se bo zgodilo enkrat v decembru, je odvisno, ako bo predsednik Roosevelt primoran zahtevati od kongresa, da razpiše davke v znesku pol milijarde dolarjev.

Po uradnih računih je ta vsota potrebna, da more plačati farmerje, s katerimi je vlada sklenila pogodbe. To vsoto bodo prinesli predelovalni davki, če jih pa najvišje sodišče razglasi za protiustavne, morajo dohodki priti iz drugih virov.

Najvišje sodišče, ki ima v pravnih zadevah zadnje besedo, se zopet sestane prihodnji ponedeljek. Po mnenju odvetnikov najvišje sodišče ne bo samo razveljavilo predelovalnih davkov, temveč tudi vsa izplačila farmerjem. V tem slučaju bi bil razpis novih davkov nepotreben.

Po pogodbah, katere je vlada sklenila s pridelovalci bombaža, pšenice, korube, tobaka, sladkorja in riža, jim mora plačati \$1,436,690,189. Do 1. julija jim je vlada že izplačala \$856,286,095. Tako preostane še dolg \$583,404,094. Okoli Božiča bo vlada dolžna farmerjem okoli pol milijarde dolarjev.

V preteklem fiskalnem letu so prinesli predelovalni davki \$521,378,871 in bodo do konca leta prinesli \$536,000,000.

DOLG DEMOKRATSKE STRANKE

Demokratska stranka dolguje od predsedniške kampanje leta 1932 še \$417,868.

Nekateri upniki zahtevajo, da je stari dolg poravnani, ker v obratnem slučaju za kampanjo leta 1936 ne bodo več prispevali.

Samo National Broadcasting Company dolguje demokratska stranka \$99,000, Columbia radio postaji pa — \$43,000.

Toda radio družbi ne zahtevate poravnave dolga, ker se bojita, da bi mogoče vlada prevzela kontrolo nad njima in ste pri volji tudi pri prihodnji kampanji dovoliti uporabo svojih postaj v agitacijske namere.

Obe družbi ste predsedniku dale na razpolago svoji postaji brezplačno, da jih porablja, kolikor hoče, toda od stranki-

ANI SAGE SKUŠAJO POMAGATI

Ker je izdala Dillingerja, priporoča Purvis, da se opusti proti njej deportacijsko postopanje. — Okrajni pravdnik zahteva deportacijo.

CHICAGO, Ill., 1. oktobra. — Bivši načelnik preiskovalnega urada v Chicagu, Melvin H. Purvis, je priznal, da je Mrs. Ani Sage obljubil, da bo proti njej vstavljeno deportacijsko postopanje, ako obvesti oblasti, kako bi bilo mogoče dobiti bančnega roparja in morileca Johna Dillingerja v roke pravice.

Zvezni pravdnik Michael L. Igoe pa pravi, da bo še dalje vodil postopanje proti Mrs. Sage, da bo deportirana na Romunsko, ako iz Washingtona ne prejme nasprotnih navodil.

Njen zagovornik Thomas J. Johnson je rekel, da mu je znano, da se je Purvis odpovedal svoji službi, ker mu vlada ni dovolila, da bi izpolnil svojo obljubo, ki jo je dal Mrs. Sage.

Dillingerja so zvezni detektivji ustrelili pred Biograph gledališčem 22. julija, 1934 po navodilih, katere jim je dala Mrs. Sage. Za svoje izdajstvo je od zvezne vlade prejela \$5000.

„Dala nam je navodila, po katerih smo dobili Dillingerja,“ je rekel Purvis. „In nevaležem nisem proti nikomur. Uverjen pa sem, da je nekaj treba ukreniti, da Mrs. Sage ne bo deportirana. S tem, da nam je izdala Dillingerja, je storila veliko delo za ameriško javnost. In rekel sem ji, da bom v Washingtonu posredoval zaradi nje, da ne bi bila deportirana.“

PAPEŽ SE JE VRNIL V RIM

RIM, Italija, 1. oktobra. — Papež Pij XI. se je vrnil s svojega poletnega bivališča na gradu Gandolfo v Vatikan. Počitnice je imel samo po imenu, kajti ves čas je imel pri sebi papeški dvor in je sprejemal razne odposlance in romarje. Papež je krepkega zdravlja in je v poletnih mesecih šel večkrat po eno uro na izprehod.

nih voditeljev zahtevate plačilo.

Radio postaje so tudi v veliki zadregi, da ne bi republikanska stranka očitala, da so bolj naklonjene demokratom kot pa republikancem in jim skušajo dati ravno toliko časa kot demokratom.

ANGLEŠKO DELAVSTVO PROTI BENITU

Delavsko zborovanje zahteva kazen za Italijo. Samo manjšina zamejuje „vojno za preprečenje vojne“.

BRIGHTON, Anglija, 1. oktobra. — Na otvoritveni seji delavske stranke, je njen predsednik W. A. Robinson zahteval, da je Italiji naložena kazen vojaškega značaja, ako gospodarska blokada ne bi mogla odvrniti vojne med Italijo in Abesinijo. Robinson je rekel, da v tem slučaju Ligi narodov ne preostane nič drugega, kot da poseže vmes z vojaško silo.

Samo socialistična manjšina v delavski stranki nasprotuje „vojni za preprečenje vojne.“

Ko bo v nekaj dneh splošna debata o tem, bodo delegati skoro gotovo pristali na Robinsonov predlog. Angleško delavstvo je splošno za odločno nastop proti Mussoliniju.

OČE IN SIN PRI POGREBU MRS. CREMPA

Moža in sina umorjene farmerice so oblasti morale izpustiti, ker bi sicer ljudska množica navalila na ječo.

Včeraj sta bila izpuščena iz zapora v Elisabeth, N. J., farmer Jolm Crempa in njegov sin, da sta se mogla udeležiti pogreba Mrs. Crempa, ki je postala žrtev pomožnih šerifov.

Kot je bilo že poročano, je bila Mrs. Crempa ustreljena, ko so ji skušali pomožni šerifi izročiti warrant, ki ga je izposlovala Public Service Electric and Gas Company.

Sprva je bilo rečeno, da oče in sin ne bosta mogla prisostvovati pogrebu, ko se je pa odpravila proti Elisabeth osemsto glav broječa ljudska množica, da ju odvede iz ječe, so se morale oblasti ukloniti.

Po pogrebu sta se zopet vrnila v zapor.

Med prebivalstvom še vedno ni poleglo ogorčenje proti Public Service, češ, da je v prvi vrsti ona kriva krvoprelitja.

Pomožni šerif, ki je oddal usodepolni strel, je pod visoko jamščino.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

"NAJVIŠJA DOLŽNOSTI OBLASTI JE SKRBTI ZA NESREČNIKE!"

Los ANGELES, Cal., 1. oktobra. — Izza svoje inauguracije ni bil predsednik Roosevelt še nikdar deležen takega sprejema kot mu ga je privedilo prebivalstvo tukajšnjega mesta. Po govoru v Koližeju, kjer ga je poslušalo 85,000 poslušalcev, se je odpeljal proti San Diego, kjer si bo ogledal tamkajšnjo razstavo.

ZAPISNIK KRIŠTOFA KOLUMBA

V muzeju v Kargopolu je bil najden Kolumbov zapisnik. — Napisal ga je za svojega sina Diega

LONDON, Anglija, 1. okt. — Dopisnik Exchange Telegraph-a poroča iz Moskve, da je bil v muzeju v Kargopolu v Rusiji najden zapisnik Krištofa Kolumba. Na prvi strani zapisnika je napis:

„Napisal Krištof Kolumb za svojega sina Diega 3. avgusta, 1492.“

Tega dne je odpotoval Kolumb na svojo zgodovinsko pot v novi svet.

MOSKVA, Rusija, 1. okt. — Neko poročilo iz Kargova preko Arhangelska pravi, da je bila v mestnem arhivu najdena knjiga, ki je najbrže dnevni zapisnik Krištofa Kolumba.

Kot pravi poročilo, je knjiga v nemškem jeziku in ima naslov „Dnevnik Krištofa Kolumba za mojega sina Diega, 3. avgusta, 1492.“

Omenitev, da je zapisnik pisal v nemškem jeziku, je najbrže pomota. Ako je Kolumbo vodil kak zapisnik, ga je težko pisal v nemščini. Mogoče gre pri tem za knjigo nemškega zemljepisca Martina Waldseemullerja, ki je iz imena italijanskega pomorskega potovalca Amerigo Vespucci skoval za novo odkrito deželo Amerika in čegar popisi o Kolumbovih in Vespuccijevih voznjah so izšli v prvem desetletju 15. stoletja.

ITALIJA KUPILA PREMOG V FRANCIJI

PARIZ, Francija, 1. oktobra. — Italija je sklenila pogodbo s francoskimi premogarskimi družbami za dobavo 120,000 ton premoga, ker se boji, da bo morskima ožinama pri Gibraltarju zaprta za angleški premog.

Pogodba je bila sklenjena med francosko in italijansko vlado. Italija se je odločila, da kupuje premog v Franciji, ker ne more več dobiti premoga iz Anglije. Po pogodbi mora dobivati Italija po 10,000

Ko je stopil predsednik v Koližeju na govorniško tribuno, so ljudje skoro podivjali od navdušenja.

V svojem značilnem govoru je omenil, da je dežela prevedrila najhujši vihar v svoji zgodovini ter da se ji bližajo lepši in boljši časi.

Pozival je vse napredno misleče prebivalce, naj odločno nastopijo proti onim, ki nočejo sodelovati.

— Pretežna večina napredno mislečih Amerikancev, — je rekel, — skuša doseči isti cilj. In ta cilj bo dosežen, četudi po različnih poteh in z različnimi sredstvi.

Z vso verno se je zavzel za nezaposlene in nesrečnike. —

— Dokler bo le eden med nami lačen, — je vzkliknil, — dokler se le enemu ne bo posrečilo dobiti primerne zaposlitve, mora biti najvišja naloga občinskih, državnih in zveznih oblasti, z vsemi mogočimi sredstvi pomagati nesrečnikom.

Predsednika je predstavil poslušalcem župan Shaw. Republikanski senator Hiram Johnson in demokratski senator William G. McAdoo, ki je bolan, nista bila navzoča.

BILLINGS JE ČRNA OVCA

SAN FRANCISCO, Cal., 1. oktobra. — Warren K. Billings, ki je bil vsled bombnega napada na parado v San Francisco 1916 obsojen na došmrtno ječo, je rekel, da je pri sodanji obravnavi proti Tom Mooneyu „črna ovca“, kar je bil tudi pri prvi obravnavi leta 1916.

Billings, ki je bil obsojen skupno z Mooneyem na došmrtno ječo, ker sta bila obdolžena, da sta vrgla bombo na parado in je bilo ubitih 19 oseb, 40 pa ranjenih, na marsikatero vprašanje ni hotel odgovoriti.

Ko pa je Billings stopil s pričevalnega sedeža, je rekel državnemu pravdniku William Clearyju:

„Žal mi je, Mr. Cleary, da nisem mogel odgovoriti na vsa vprašanja. Rad bi, toda nisem mogel podati natančnih podatkov o tem, kar se je zgodilo. Ječa je uničila moj spomin. Moral sem delati ure, da nisem zblaznel.“

ton premoga na mesec in mora biti poslan po vodi iz Dunaj, kerque.

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation).
 Frank Sakser, President L. Benedik, Trezor.
 Place of business of the corporation and addresses of above officers:
 216 W. 12th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto vsakega meseca ... \$7.00 Za pol leta ... \$3.50 Za tretje leta ... \$1.80	Za New York za celo leto ... \$7.00 Za pol leta ... \$3.50 Za inostranstvo za celo leto ... \$7.00 Za pol leta ... \$3.50
---	--

Subscription Yearly \$4.00
 Advertisement on Agreement
 "Glas Naroda" izdaja vsaki dan izvenredni številki in praznikov.
 Vse bralce prosimo, da pri naročilih naznačijo, ali želijo dostavo po pošti ali po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi priložijo bivališče naznanilo, da hitreje najdemo naslovnikarja.

"GLAS NARODA", 216 W. 12th Street, New York, N. Y.
 Telephone: CHelsea 2-3278

ABESINSKI CESAR

Cesar Haile Selassie je tanek, majhen mož, s temno blede obrazom, velikimi, v brkah skritimi usti, črnimi, nazaj počesanimi lasmi in z veliko melanholijo v očeh. Majhen mož z nežnimi rokami, kot ženska, toda odločen in ponosen.

Haile Selassie vlada 10,000,000 podanikom in je poglavar bojevitega plemena, katerih predniki so korakali po krvi.

In srečen je bil vedno. Njegovi deset bratov in sester je umrlo v zgodnji mladosti, in sam je bil vedno slaboten. — Njegov oče Ras Makonen, ki je bil častnik v Menelikovi armadi, se je bal, da ne bo zrastle. Leta 1914 je zopet imel srečo, ko se je vozil po Aramaja jezeru s čolnom, ki se je preobrnil in je utonilo šest njegovih tovarišev. Sam se je rešil.

Srečo je tudi imel, ko je strmoglavil cesarja Lij Jasou, vnuka cesarja Menelika. Jaosu je prestopil v mohamedanstvo in je tako postal nevaren za svoj narod.

Njegov oče, ga je, ko je bil star 7 let, poslal v Evropo v šole, toda navzlic temu je ostal pravi orientalec, dasi do gotove meje hoče urediti svojo državo po zapadnem načinu.

Ko je bil star 14 let, je bil imenovan za governorja province Garamolotta. Ko je leta 1906 umrl njegov oče, je šel v Addis Ababa, kjer je obiskoval evropsko šolo, katero je ustanovil Menelik.

Leta 1908 je umrl cesar Menelik, in Lij Jason je zasedel prestol. Leta 1911 je Haile Selassie poročil Jasovo sestro Vezero Mamem. Ker je pod vlado cesarja Jasova grozila deželni anarhija, se je Haile Selassie odločil, da se polasti prestola. Zbral je vojsko ter z njo korakal proti glavnemu mestu. Vladne čete, katere je vodil cesarjev oče Ras Mikael, je porazil in cesar je pobegnul v Tiger.

Selassie je bil kronan za cesarja 2. novembra, 1930. Okoli sebe je zbral mlade može, ki so se učili v Evropi. Poklical je na svoj dvor tuje svetovalce, med katerimi je najvažnejši Amerikanec Everett Colson. Stalno je pošiljal mlade može v evropske šole, in mnogi so se že vrnili z evropskim naziranjem.

PLEBISCIT V GRČIJI

Grška vlada izleluje naredbo glede vseh plebiscitnih ukrepov za plebiscit, ki se bo vršil 25. oktobra glede vprašanja vzpostavitve monarhije.

Kot se čuje, bodo morali pod grožnjo kazni iti na volišče vsi grški državljani od 20. leta dalje, pa tudi vojaki, orožniki in policija. Za vzpostavitev monarhije bo dovoljna navadna večina.

Spor med ministrskim predsednikom Caladarisom ter vojnim ministrom Condilisom glede generala Panajotakisa je rešen tako, da je bil general Panajotakis, ki so ga v veži predsejo ministrskega sveta ranili pristaši generala Condilisa, zapet postavljen za poveljnika prvega armadnega zbora.

Bivši grški kralj Jurij je dal predstavnikom tiska izjavo, v kateri povdara svoje zadovoljstvo, ker se vedno bolj pokazuje, da je večina Grkov za monarhijo.

Bivši kralj je izjavil, da grški ministrski predsednik Caldaris hiti z akcijo za restavracijo monarhije, toda to dela Caldaris na svojo roko.

Kralj se ne misli vrniti v Grčijo v primeru državnega puča, temveč samo na podlagi plebiscita, on hoče, da ga grški narod sam pokliče.

Samo tedaj se bo on takoj odzval pozivu grškega naroda in se vrnil v domovino. Končno je še enkrat izrazil svoje veselje, da je večina grškega naroda z njim, prepričana, da pod monarhijo ne bo preživljala težkih državljskih vojn in sporov, ki onemogočajo normalno življenje in gospodarski napredek države.

Dopisi.

Barberton, O.
 Zopet je posegla smrt v sredo naših priseljencev v Barbertonu in nam iztrgala še mlado rojakinjo Mrs. Mary Kukec. Pokojnica se je ločila od te solzne doline v starosti 39 let. Vse njeno življenje v Ameriki ji je bilo eno samo gorje. Kot še mlada dekle je zapustila staro domovino leta 1913 ter dospela v Barberton. Tu je se poročila in si na takomalu nakopala kronično bolezen v nogah. V težkem bolehnem stanju se je mučila leto za letom ter upala, da bo končno ozdravela, toda ta želja se ji ni izpolnila. Po dolgih 14 let boleznij jo je končno smrt rešila nadaljnega trpljenja.

Pokojnica je bila doma iz Babnegapolja. Pred poroko se je pisala Strle. V starem kraju zapuščena še živoča mater v visoki starosti, tu v Barbertonu pa moža Antona in osmero otrok, zmed katerih je najmlajši star šele 4 leta. Dalje zapuščena še sestro Terezijo omoženo Brus in sedaj živočo s svojo družino v Youngstown-u, Ohio.

Pokojnica je umrla 24. sept. Pogreb se je vršil 27. septembra po katoliških obredih v cerkvi sra Jezusovega na pokopališču sv. Križa v Akronu, kamor jo je spremlilo mnogo rojakov in rojakinj. Zalosten je bil prizor, ko so se morali

Iz Jugoslavije.

WEILOVA BOLEZEN V SPLITU.

SPLIT, 17. sept. — Neki Splitčan je obolel za Weilovo bolezen o kateri poročata dr. Smiljana Antunović v zadnjem Zdravniškem vestniku. Na Kitajskem, in Japonskem, kjer se tupatam pojavi kot epidemija med delavci na plantazah, ki uživajo samo riž, se bolezen imenuje Beriberi bolezen.

MORILCE JE NAJEL.

ZAGREB, 18. sept. — Pred tednom dni so našli v Protini umorjenega premožnega podžupana Stojana Mijajloviča. Morilec so iskali med Mijajlovičevimi znanici in po šestih dneh so ugotovili, da je morilec najel njegov sin Stevan.

MAŠČEVANJE ZAVRNE-NEGA SNUBCA.

ZAGREB, 18. sept. — Pred sodniki v Prijepolju je bil obsojen na osem let robije 25 letni Mule Halimović iz Zastupa. 7. avgusta je ustrelil neko dekle, ko se je odpravljala poroki. S tem se je maščeval, ker jo je zaprosil za roko, pa ga je odbila. Pred sodniki je rekel, da jo je umoril, ker jo je ljubil in ker ga je tudi ona ljubila, kriv pa da je njen oče, ker dekleta ni pustil, da bi nje-ga vzela za moža.

VELIKA ANGLEŠKA LETALA NA ZEMUNSKEM LETALIŠČU.

ZEMUN, 18. sept. — Trije dvokrilni trimotorni avioni najmodernejšega tipa iz Anglije so pristali na zemunskem letališču. Na videz so velika letala urejena za potniški promet, namenjena pa so v nizozemsko Indijo. Angleški piloti so izjavili, da se s temi letali ne bodo vozili potniki, temveč da so letala namenjena za prevoz vojakov, ki bodo zaposleni pri pregledovanju in fotografiranju terena na daljnem vzhodu.

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

BENEŠA JE VGRZNIL PES
 PRAGA, Čehoslovaška, 1. oktobra. — Zunanjega ministra dr. Edvarda Beneša je vgrznil pes, ki je last čehoslovaškega poslanika na Dunaju Zdeneka Fierlingerja, ko ga je obiskal na njegovem domu po vrnitvi iz Ženeve.
 Dr. Benes se nahaja v bolnišnici, da zdravniki doženejo, ako pes ni bil stekel.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.75	Din. 100	Za \$ 9.35	Lir 100
\$ 5.25	Din. 200	\$ 18.25	Lir 200
\$ 7.30	Din. 300	\$ 24.40	Lir 300
\$ 11.75	Din. 500	\$ 38.20	Lir 500
\$ 23.50	Din. 1000	\$ 76.40	Lir 1000
\$ 47.00	Din. 2000	\$ 152.80	Lir 2000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMENBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$ 5.— morate poslati	\$ 5.76
\$ 10.—	\$ 10.85
\$ 15.—	\$ 16.—
\$ 20.—	\$ 21.—
\$ 25.—	\$ 26.—
\$ 30.—	\$ 31.50

Prejemnik dobil v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
 "Glas Naroda"
 216 WEST 12th STREET NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

LJUBEZEN PREKO GROBA

Teško se je ločiti od življenja, posebno če ima človek lepo mlado ženo, če je bogat in je takorekoč šele živeti začel. Velesposelnik, ki je imel zemlje in bogastva, kolikor je neslo oko, je ležal na smrti postelji. Zdravniki so mu naravnost povedali, da so mu ure štete. Teško je hropel. Večkrat je pogledala v so-

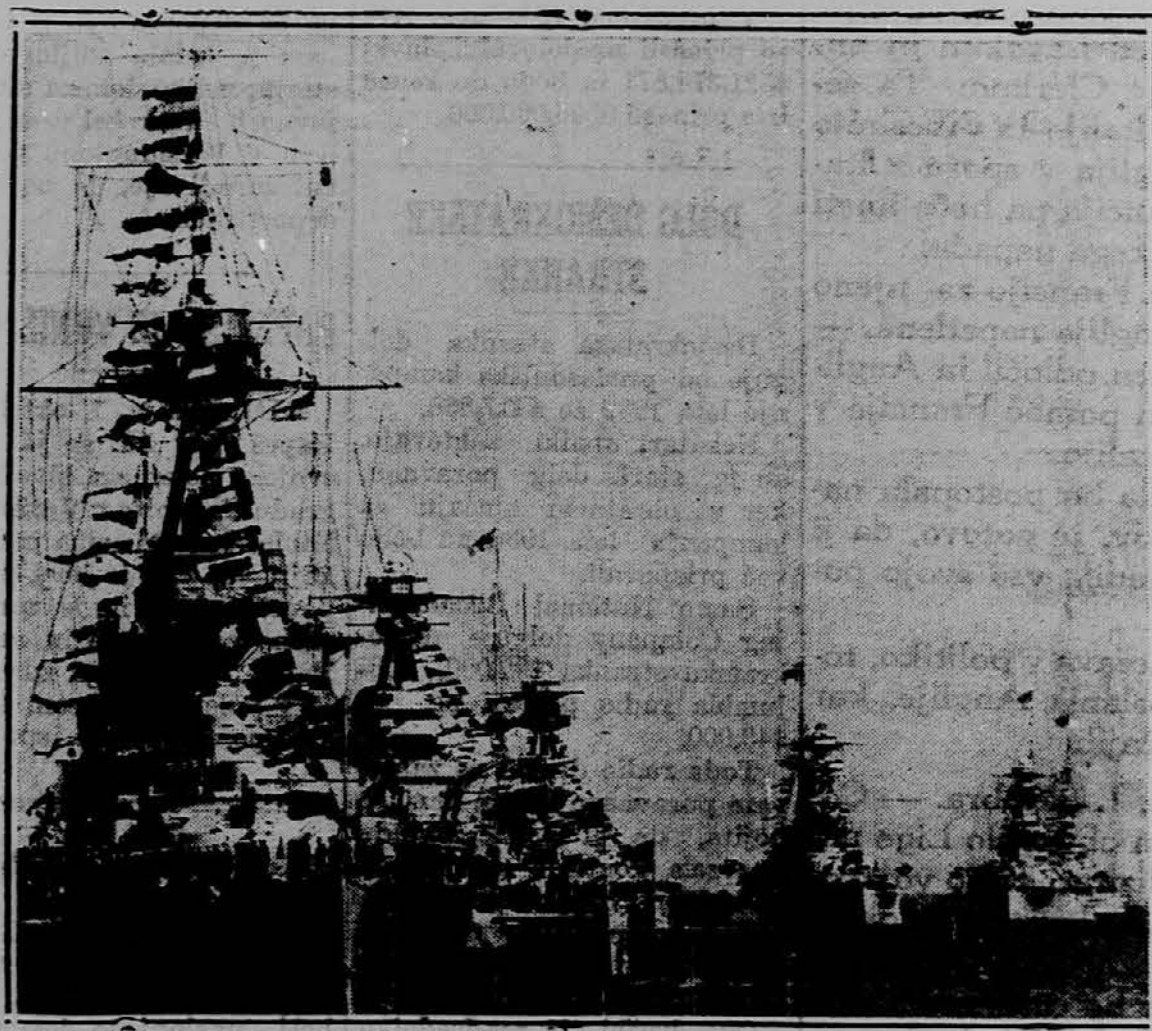
KRMARJA PRI KRMILU ZADELA KAP

Hudo neprijeten doživljanj sta imela mlada francoska zakonca, ki sta preživljala počitnice v obmorskem kraju Chatraillonu. Te dni sta zvečer najela majhno motoriko, ki jo je krmaril 44-letni krmar Fernand Demelle. Peljati sta se hotela na nočni riblji lov daleč na morje. Po polnoči sta v motoriki zapasala a ko sta se okrog tretje ure zjutraj zbudila, sta v svojo grozo opazila, da ženeje valovi čoln, kamor sami hočejo. Krmarja je bila namreč zadela kap in je ležal mrtev ob krmilu. Ker mlada človeka nista vedela, kako je streči motoriki in ni bilo nikjer videti nobene ladje, sta morala pač pustiti, da so ju premetavali valovi na morju. Šele zjutraj set je približal neki ribič, ki je spravił motoriko do neke boje in jo tam privezal, ker je bila med tem nastopila osek in se niso mogli vrniti domov. Tako so morali še dolge ure prebiti ob krmarjevem truplu, dokler jih ni plima rešila iz tega položaja.

ZGODNJI SNEG

ALBANY, N. Y., 1. oktobra. — V severnem delu države New York se je pojavila zgodnja zima in prvi sneg je pobelil vrhove gora. V Adirondacks pogorju je zapadel sneg en palec debelo. Snežilo je tudi na jezerih Placid, Chateaugu, Saranac in Mountain View.

ANGLEŠKA MORNARICA V SREDOZEMSKEM MORJU

Na sliki vidite par angleških bojnih ladij, ki čakajo v sredozemskem morju nadaljnih razvojev v sporu med Italijo in Abesinijo. Angleško brodovje je koncentrirano ob Malti, italijansko pa južno od grške obali.

bo in ga malo potolažila njegova mlada žena. Komaj dvajset let ji je bilo. Visoka, črnooka in črnolasa in živa kakor samo živo srebro. — Stopi sem, — jo je poklical z zadnjimi napori. In pristopila je ter ga pobozala po rosnem čelu. — Glej ure so mi štete. Predno se zavedno poslovim od tebe, mi moraš nekaj obljubiti. Vse, kar imam, bom tebi zapustil. Bogata boš in ti ne bo treba skrbeti za bodočnost. Vse lahko počneš, karkoli hočeš, edinole moške pusti pri miru. Moj Bog, moj Bog, vse na svetu si lahko predstavljam, le tebe ne v objemu drugega. V grobu bi se obrnil, če bi te kdo drugi objemal. Ob ljubi mi...

Njegov glas je postajal tišji in tišji. Bolnik se je stresel, zapri oči in umrl. — Ubogi revež, — je zastokala mlada vdova, in zdelo se je kot da se je zablesčala solza v njenih očeh. Ker je bila energična, je takoj začela deliti povetje. Prej se je v seveda preoblekla v črno obleko, ki jo je bila že pred štirinajstimi dnevi naročila iz mesta ter se je izborno prilegala njeni postavi.

Z vseh strani so prihajali ljudje izražati ji sožalje. Med njim je bilo strašno dosti čednih mladih fantov. Kako tudi ne: vdova je bila lepa, domačija velika in brez dolga in nešteto tisočakov v banki. Prijazno jih je sprejemala in jim z obetajočimi pogledi vtilavala upanje v sree. Pogrebniku je pa takole naročila: — Krsta naj bo iz debelega hrastovega lesa in znotraj pet prstov na debelo tapcirana z usnjem in blagom. Hrastova krsta naj bo v debeli kovinski krsti, ki mora biti dobro zaci-njena.

Te odredbe so se ljudem malo čudne dozdevale; toda kaj se hoče, sleherni človek ima svoje muhe in svoje navade. — Tako globokega se nisem kopal, — je dejal grobar. — Pa napravite izjemo, — je odločila, — saj vam bom dvakrat toliko plačala.

Grobar jo je začudeno pogledal ter se lotil neobičajne naloge. Vršil se je veličasten pogreb. Po pogrebu so pa šli pit pogrebščino in malo je manjkalo, da že na pogrebščini niso plesali. Toda ko so osmino obhajali, je bil že godec s harmoniko navzoč. — Kar je bilo, je bilo in pozabljeno naj bo, — je odločila mlada vdova ter z najbolj postavnim fantom zaplesala.

Kar trije so jo spremili domov in so jo tolažili, dasi tolažbe ni bila prav nič potrebna. Kadar so trije z mlado vdovo na samem, pa ne more biti govora o ljubezni. Govoriti so pač morali o drugih stvarih. Pripovedovala jim je o zadnjih trenutkih pokojnika. — Rekel je, da se bo v grobu obrnil, — če me bo kdo drugi objemal, — je pojasnjevala. — Predno sem tu pa mogla obljubiti, da me ne bo nihče objel, je umrl. Ker pa človek ne ve, kaj pride, sem ga dala pokopati v dveh trigah deset čevljev globoko, da se vsaj ne bo slišalo, ko se bo revež v grobu obračal.

Nato je vse tri svoje spremljevalce povabila v hišo in se z njimi izborno zabavala do belega dne.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

OKUSNI PTIČI

Joze je prišel in gozda. "Hoko" je dejal. Čiko je takoj razumel, da je treba ognja, nakar sta oba izgnila v goščavo. Preveč sem bil utrujen, da bi mogel z njima. Vlegel sem se v mrežo, pa tudi ognju navzlic so me obletavali nadležni moskiti. Nežgal sem si pipo, zalučal v ognj naročaj zelenih lian, ki sta jih Indijanca zagadelj že prej narezala z noži. Ta vrsta lian da bi se ognju strašno dušeci dim, ki odpodi mrčes.

Zdajci sta se vrnila moja spremljevalca. Pet debelih hokijskih put in divjega petelina sta prinesla s seboj. Ponoči je lov na te okusne ptiče kaj lahak. Prenočujejo na spodnjih vejah. Kot se znajo varovati plazečih se jaguarjev in stupnih kač, tako niso kos Indijancem, kadar jih iščejo. Ogenj jih slepi. Ostanejo tako kot so, ne da bi se premaknili. Grabijo jih kar z rokami.

Po večerji smo naložili na ogenj vejevja in zelenih lian ter smo tudi lajajočim opicam in rjovečim jaguarjem navzlic zaspali v mreži.

Skozi pragozd. Podali smo se na pot. Živeč je nosil Čiko, Joze posodo, tobak, mreže, jaz orožje in samokres, ona dva še lok in puščice, nekakšni laso pa še vsak zase. Z noži smo si morali utirati pot skozi pragozd. Bodeče ovijalke so nam trgale obleko in nas praskale do krvi. Drevesne stenice — tako lepo pisane — so se spuščale na nas ter grizle, grizle; velike črne mravljice so nam uhajale pod srcaje na golo kožo ter pikale. Komaj pol metra dolga kača nas je kani la naskočila. Čiko pa ji je na mah odsekaj glavo. "Xararasa, senor," je dodal Joze, medtem pa je Čiko previdno pobral kačjo glavo. S trupom bo namazal svojo smrtonosno puščino.

Sredi pragozda smo zagledali evetočo livado. Modre, modre kot nebo, ko lilje velike rože; redke amaryllis procere. Sicer ne orhideje, le gomoljnice, pa zelo dragocene. Vesel, kot sem bil, sem kar skočil med te evetočo lepoto, pa na mah obtičal do vratu v globokem močvirju. Zalostno bi končal, če Joze ne bi vrgel lase okoli mojega vratu. Skoraj zadušil sem se, pre-

den sta me Indijanca z združenimi močmi potegnili iz močvirja. Kakšen sem bil! Kakasta tropska obleka je šmrde la, od nje pa je kapljala umazana voda. K sreči sem nosil mehke, gibljive škornje, ki so mi segale do pol beder ter bile zadržane tesno, sicer bi bile ostale v močvirju. Za zmeraj pa sem si zapomnil, da amaryllis procere rastejo samo iz močvirij.

Zagledali smo pet metrov

MORJE, NAJČUDOVITEJŠI LABORATORIJ

Odkar je kapitan James Cook leta 1768 objadral svet in prvič globino neznanih morij ter ugotavljal biološka odkritja življenja v morju, so se domneve o skrivnostnem življenju v morju morale vedno bolj umikati znanstvenim izsledkom. Na stotine ekspedicijskih iznajzličnejših civiliziranih dežel je od tedaj raziskovalo morske skrivnosti. Tehnika je ustvarila priprave, s katerimi je mogoče loviti najrazličnejša morska živa bitja tako najmanjša, ki merijo komaj nekaj tisočik milimetra, kakor tudi največje kite, ki so dolgi 25—30 metrov in tehtajo večših celo nad 100,000 kg.

Še danes do življajo znanstveniki presenečenja, ko raziskavajo morje. Največja skrivnost morja pa je v vprašanju: iz česa je sestavljena morska voda. Na prvi pogled se zdi to vprašanje odveč in smešno. Saj bi z najrazličnejšimi pripomočki oborožena znanost morala to vprašanje že zdravraj rešiti. Vendar temu ni tako in podatki o najrazličnejših skrivnostih

dolgo kačo: pton. Zver — najhujši sovražnik vseh velikih živali, njenemu mišičastemu objemu niti jaguar ni kos — se je pravkar naražla. To smo videli na njenem napihnjenem trupu. Lena in sita je ležala tankaj ter spala, sicer bi se morali boriti tudi z njo. Spotoma me je po obrazu oplazila nekakšna kopriva. Peklo me je in srbelo ves dan, preden so se mi na licih spustili gnojni mehurčki.

morske vode so še danes kaj pomanjkljivi. Tako so najnovje preiskave morske vode dognale, da je v njej 32 elementov od okrog 90 različnih elementov, ki so na zemlji. Mnogi elementi so v morski vodi v tako malenkostnih količinah, da se jih da ugotoviti le s spektrom analizo. Ko so odkrili, da je v morski vodi raztopljeno tudi zlato, so mnogi kemiki začeli poskušati, da bi pridobivali zlato iz morja. Izkazalo pa se je kmalu, da bi bili stroški pri natan način pridobitjem zlata mnogo večji, kakor vrednost pridobljenega zlata in vsi lepi načrti so v resnici padli v "vodo." V morju je tudi raztopljeno srebro in izračunali so, da presega teža v morju raztopljenega srebra 13 milijard ton. Ta velikanska množina je 46.700 krat večja od množine srebra, ki so ga na vsem svetu pridobili v teku zadnjih 400 let. Kljub temu pa se celo pridobivanje srebra iz morske vode ne izpača. Pač pa so zadnje čase ugotovili, da se da s pridom pridobivati iz morja dragoceni bron in prvo tovarno, ki bo izločala bron iz morske vode, grade se dan v Združenih državah na obali Atlantskega oceana v bližini Wilmingtona v državi Carolini.

Mnoge druge morske živali izločujejo iz morske vode zase tudi kalcij, magnezij in fosfor, ki jih rabijo za zgradbo svojega okostja. Mnoge gobe izločajo kremenčevno kislino, iz katere grade drobne nitkaste zgradbe; druge uporabljajo v ta namen celo stroncij. Kakor imajo sesalec v krvi mnogo železa, tako imajo mnoge morske živali v svoji mrzli krvi namesto železa — vanadij. Pri mnogih morskih prebivalcih pa znanost še ni ugotovila, zakaj zbirajo razmeroma velike količine raznih elementov. Tako ni znano, zakaj odlagajo ostrige v svojih telesih razmeroma 10.000 krat več cinka in 1000 krat več bakra, kakor ga je v morski vodi.

Vse morje je velikanski kemični laboratorij, ki dela noč in dan. Najrazličnejše elemente izločajo morski prebivalci v svoja telesa; ko pa poginejo, padejo na dno in morska voda te elemente zopet raztopi. Vendar vedno ni tako in največji računi so pokazali, da vsako leto pade na dno morja okrog 1400 milijonov ton živalskega apnenca, ki ustvarja na morskem dnu nove plasti. Tako se polagoma gradi nov svet, ki bo morda čez milijon let vstal iz vode in v svojih ostankih še vedno pričal o bajnem življenju ki je v morju.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vsled naše dolgoletne skušnje vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila. Mi preskrbimo vse, bodisi pranje in povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, sa najmanjših stroške.

Nedrjavljani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, EE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in snantavljanje vam. Da boste paceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.

ZAROČENCA

MILANSKA ZGODBA 'Z 17. STOLETJA

Spisal: ALESSANDRO MANZONI

70

Tako je pri tej priliki brž zastavil don Rodrigu svojo besedo, da si zapre vsak dohod do kakršnegakoli omahovanja. Toda ko je brž po Rodrigovem odhodu začutil, da pojava trdnost, ki si jo je bil pri obljubi naložil, ko je začutil, da mu polagoma vstajajo v duši misli, ki so ga zavajale v skušnjava, da bi dano besedo snedel, in bi ga zapeljale, da bi izgubil veljavo v očeh prijatelja in podrejenega sokrivea, je mahoma presekal to mučno nasprotje ter poklical Jastreba, ki ga je prišteval med najspretnejše in najdrznejše pomagače pri svojih grozovitostih in katerega se je navadno posluževal v svojem dopisovanjem z Egidijem. Ukazal mu je z odločnim obrazom, naj brž zajaše konja, naj gre naravnost v Monzo, naj Egidija pouči o prevzeti obveznosti ter naj prosí njegove pomoči, da se izvede.

Lopovski sel se je vrnil hitreje, nego je njegov gospodar pričakoval, ter prinesel Egidijev odgovor: da je podjetje lahko in varno, pošlje naj mu brž kočijo z dvema ali tremi pesteno preoblečenimi razbojnikji, on sam pa prevzame skrb za vse drugo in izvede vso zadevo.

Na to sporočilo je neimenovanec, naj mu je bilo pri sren kakorkoli, naglo ukazal Jastrebu samemu, naj ukrene vse, kakor je rekel Egidij, in naj gre na ta polhod z dvema drugima, ki mu jih je imenoval.

Ce bi moral računati Egidij v izkazovanju grozne usluge, za katero je bil naprošen, samo s svojim navadnimi sredstvi, bi gotovo ne bil dal tako hitre in tako odločne obljube.

Toda v onem zavetišču samem, kjer se je zdela, da bi vse moralo biti samo ovira, je imel kruti mladenič sredstvo, ki ga je poznal le on sam, in kar bi drugim bilo največja težkoča, to je bilo njemu orodje.

Povedali smo že, kako je nesrečna gospa nekoč poslušala njegove besede, in bravec je lahko razumel, da se to takrat ni zgodilo zadnjič, da je bil to le prvi korak na poti ogabnosti in krvi. Isti glas, ki je po zločinu pridobil moč in — skoro bi rekel — veljavnost, ji je zdaj ukazal žrtvovati nedolžnico, ki jo je imela v svojem varstvu.

Predlog se je zdel Gertrudi grozen. Izgubiti Lucijo po nepričakovanem slučaju, brez lastne krivde, bi se ji bilo zdela nesreča in grenka kazens; zdaj pa ji je bilo zaukazano, da jo z zločinsko verolomnostjo sama palne od sebe in spremeni to sredstvo za pokoro v novo očitanje vesti. Nesrečnica je poskusila vse poti, da bi se odtegnila strašnemu povelju, vse razen one edine, ki je bila gotova in je bila vendar še zmerom odprta pred njo. Zločin je trdi in neizprosni gospodar, proti kateremu ima moč samo oni, ki se mu popolnoma upre. Za to se Gertruda ni hotela odločiti in je ubogala.

Prišel je določeni dan. Domenjena ura se je bližala.

Gertruda se je umaknila z Lucijo v svojo zasebno govorilnico, bila je še bolj nežna z Lucijo nego navadno in Lucija je z rastočo nežnostjo to ljubkanje sprejemala in vračala, kakor se ovčica stresa brez strahu pod pastirjevo roko, ki jo boža in narahlo vleče dalje, ter se obrne in liže roko, ker ne ve, da jo zunaj bleva čaka mesar, ki mu jo je pastir trenutek prej prodal.

"Treba mi je velike usluge in samo vi mi jo morete izkazati. Toliko ljudem lahko ukazujem, a zanesti se ne morem na nikogar. V zelo važni zadevi, ki vam po potem razložim, moram brž ta hip govoriti z onim očetom gvardijanom kapucincev, ki vas je bil, moja uboga Lucija, privedel sem k meni; potrebno pa je tudi, da nihče ne zve, da sem ga jaz poslala klicat. Razen vas nimam nikogar, ki bi mi to poslanstvo tajno opravil."

Lucija je taka prošnja prestrašila in s svojo običajno pokornostjo, toda ne prikrivaje svojega velikega začudenja, hotče se odkrižati naročila, je brž navedla razloge, ki jih je gospa morala razumeti in je morala biti pripravljena nanje: brez matere, čisto sama, po samotni cesti, v nepoznanem kraju... Toda Gertruda, pončena v peklenški šoli, je tudi sama kazala tako začudenje in tako neugodje, da je začela ob tako svojejavnost pri osebi, ki je upala, da lahko bolj računata nanjo, delala se je, kakor da se ji ti izgovori zdijo tako ničevji; saj bi vendar šla ob belem dnevu le par korakov po cesti, ki jo je Lucija prehodila malo dni po-

prej in je ne bi mogla zgrešiti, če bi je tudi ne bila še nikoli videla, ker ji vse natanko pove! Obdelovala jo je tako dolgo, da je bila revica obenem ganjena in zadeta in ji je ušlo:

"Dobro torej; kaj naj naredim?" "Pojdite v kapucinski samostan," in znova ji je popisala pot; "naj vam pokličejo očeta gvardijana, povejte mu na štiri oči, naj pride k meni sedaj ta hip, a naj ne pove nikomur, da sem jaz poslala ponj."

"Toda kaj naj rečem oskrbnici, ki mi še nikdar ni videla iti same ven in me bo vprašala, kam grem?"

"Skušajte iti mimo, ne da bi vas videla, in če se vam ne posreči, recite, da greste k tej in tej cerkvi, kjer ste obljubili, da boste molili."

Nova težkoča za ubogo mladenko: morala bi legati! Toda gospa se je kazala znova tako potrto radi njenega odklanjanja in ji je risala kot nekaj tako grdega to, da ji je prazna tenkostnost več nego hvalečnost, da je Lucija bolj omamljena nego prepričana in ganjena kakor še nikoli odgovorila:

"Pa dobro, pojdem. Bog mi pomozil!" In je šla.

Ko je Gertruda, ki ji je skozi omrežje sledila z nepremičnem in motnim pogledom, videla, da je stopila na prag, je kakor premagana po neodoljivem čuvstvu odprla usta in rekla:

"Čujte, Lucija!"

Ta se je okrenila ter se vrnila k omrežju. Toda že je druga misel, misel, ki je bila vajena prevladovati, zopet zmugala v nesrečnem Gertrudinem duhu. Naredila se je, kakor da ni zadovoljna z danimi navodili, razložila je Luciji znova, po kakšni cesti mora iti, ter jo odslovila, rekoče:

"Storite vse, kakor sem vam rekla, ter se brž vrnite."

Lucija je odšla.

Šla je neopažena skozi samostanska vrata, zavila je po cesti tik zidu, s povešenimi očmi, po dobljenih poučilih in lastnih spominih je našla mesta vrata, stopila ven; nadaljevala je pot po glavni cesti z zbranim duhom in malo trepetajoča, dospela je v malo trenutkih do ceste, ki je vodila v samostan, ter jo spoznala. Ta cesta je bila in je še danes vglobljena kakor struga kakšne reke med dvema visokima bregovima, obrastlima z grmovjem, ki tvori zgoraj nekakšen obok.

Ko je stopila Lucija na pot in videla, da je popolnom samotna, je začutila še večji strah in pospešila korak; toda kmalu nato se je zopet malo osrčila, ko je zagledala stoječo popotno kočijo in poleg nje pred odprtimi vrati dva popotnika, ki sta gledala zdaj v to, zdaj v ono smer, kakor bi ne poznala poti.

Ko je šla dalje, je slišala, da je rekel eden izmed njih:

"Evo tu dobre mladenke, ki nama pokaže pot."

In res, ko je dospela do kočije, se je isti človek z večjo vljudnostjo, nego jo je obetala njegova zunanost, obrnil k njej in rekel:

"Ej, mladenka, ali bi nama mogli pokazati pot v Monzo?"

(Dalje prihodnjč.)

ABESINSKI VOJAKI ČAKAJO POVELJA ZA ODHOD

V slučaju vojne med Italijo in Abesinijo, se bodo morali Ita ljanji boriti z vojaki, kakoršne vidite na sliki. Abesinci so precej dobro opremljeni z modernim orožjem, v največji prid jim pa bo, ker natančno poznajo vsak košček svoje zemlje.

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

GREHI OČETOV

Roman v dveh zvezkih

Za Glas Naroda priredil I. H.

PBVI ZVEZEK

55

Tudi Friesshardt je čutil to sočutje. Bodeči, skoro žaljivi glas, ki ga je spočetka pričel proti Albertu, je postal zaupljiv jezik. Slednjič mu čez mizo ponudi roko, rekoč:

— Kje stanujete? Rad bi vas obiskal. Ugajate mi. Imate dober pogled. Gre mi goriko do srca. Poleg tega pa ste tudi lep fant in to dobro de mojim očem.

Nato prične Alberta izpraševati po njegovi domovini in njegovem poklicu. S tajnimi znamenji sem hotel prepričati, da bi Albert izdal namen svojega bivanja v Monakovem. Ni se pa zmenil na moja zanemljiva, ne na nemir, ki mi je pod mizo prišel v moje noge, in mu pove resnico.

Proti mojemu pričakovanju je Friesshardt to odkritje brezbrizno sprejel.

— Torej, vendar, le črna riba! — godrnja. — Vi ste torej oni človek, ki je bil s tem-le danes pri meni. S tem nadležnim hinavcem, ki vam je prav gotovo pokazati staro zaravo lino in vam je pripovedoval pisane stvari o časih, ko so še vitezi v ponosnih dvoranah svobodno uganjali svoje burke? Toda to meni ni mar. Sicer nisem prijatelj Apolovih prijateljev. To je okus, ki mi že dolgo ne ugaja. Vi pa, vi mi ugajate! Tako vam tudi želim, da se posreči in uspe, seveda, ako oboje zaslužite. Mladi ste in, kakor vam želim, srečni. Tudi pri vaši zibeljki je stal samo lepi Bog, kot pri moji. Toda to še ne zadostuje. K temu je treba sveta, in svet ima svoje muhe kot lepa, neumna žena. Ako bi jaz bil svet, bi bil vam zelo naklonjen, ker mi ugajate. Z menoj je delal svet kot kakor ženska s svojim ljubimcem. Sedaj sem ji pogledal za pajčolan. Sedaj pa pljujem na njo!

In to naredi z neprijetno vplivajočo naravnostjo. Nato zgrabi polni kozarec in ga izprazni do zadnje kaplje. Z obrazom, kakor bi mesto vina pil pelin, se obrne k meni:

— Pfu! Vino ima goščo. Naroči novo steklenico!

Priže si cigareto in v gostih oblakih piha dim pred se.

— Da, fantje! Rekel sem vam resnično besedo: svet je kot ženska. Kdor jo hoče dobiti, mora počakati na uro, v kateri je slaba in voljna. Čakal sem celo življenje. Ura ni prišla. Mogoče pa še pride. Ko je ne bom mogel več rabiti. Mogoče mi bo svet še enkrat pravičen. Mogoče takrat, ko bo to, kar sem bil, in vzrok tega, kar naj bi bil postal, ugasnilo z mojim lenim življenjem. Mogoče je ta ura že tako blizu, kot moja smrt. Slišim jo, kako trka.

Ko to govori med trdim smehom, počasi trka na mizo.

Tedaj pa prime Albert njegovo suho roko in jo potegne k sebi.

— Ne, Friesshardt! Ni vam bilo treba čakati na ugodno uro. Za vas bi bila vsaka ura vašega življenja prava in dobra, da bi mogli stopiti pred svet in mu reči: — Poslušaj mojo besedo in nauči me ljubiti! In svet bi poslušal vaše besede. Vi pa ste molčali. Znanje številik otroku zadostuje, da prešteje bisere, ki ste jih iz svojega bogatega zaklada streli v svet. Pa tudi teh trideset pesmi — več vaših pesmi ne poznam — ni brez sledu izvenelo v trušču dneva. Jaz sem samo eden med mnogimi tisoči, katerim se je zdelo vsaka vaša pesem, ki ste jo znači najti, kot odkritje draga kamna.

— To dobro de! — mrmra Friesshardt pred se. Roko izvleče iz Albertove roke, se nasloni na komoice ter se prične nemirno praskati po glavi.

— To dobro de! Toda eden ni nobeden. In svet, to jih je mnogo.

Alberta pa ta pripomba ne moti. Čimdalje govori in bolj odkrito hvali njegove pesmi, tem poželjivejše poslušava Friesshardt, tem jasnejše se kaže v njegovih potezah izraz odkritega veselja. Oči se mu svetijo in vedno ponosnejše dviga glavo.

Ko Albert hvali popolnost oblike in krásni jezik, ki ga je našel v teh pesmih, kar je mogoče le redkokdaj najti pri drugih, pride iz Friesshardtovih ust tako jasno in zvoneče, kot pri njem še nisem nikdar slišal:

— Da, moj jezik! To je bilo moje bogastvo na zemlji, moj sveti materni jezik! Njemu se imam zahvaliti, kar mi je moja pičila usoda naklonila veselja v življenju. Samo norec pravi, da moj jezik ni prožen. Meni je dal vse. Reven na svojih zakladih, sem se v njegovih zakladih valjal kot kralj. Vem jezike toliko narodov. Toda noben jezik se ne more ž njim primerjati v izrazu in barvi, mogočnosti in globini. Celo grškemu bratu je enakoroden, vreden Pindarjevega poleta. Ako ne bi čas s svojim prstom pokazal na naš narod, bi ga mogel samo jezik oznanjati. Mene pa —

Umolkne in stisne pesti in strese glavo.

Velikanska preemba v njegovem obrazu. In s hripavim glasom sopiha pred se:

— Oh! Boljše, da molčim o tem!

Glasno se prične smejati in prijemši za kozarec zakliče: — Molčati, pravi Hamlet! Ostanek je pijača! Žreti! Žreti! Predno pride gnitje!

Grgraje se zaduži zadnja beseda pod vinom, ki ga je pogoltnil.

Na vse načine sva se trudila, da bi preprečila razpad njegovega razpoloženja. Zastonj. Ko Albert govori o tem, da bo jedana zbirka Friesshardtovih pesmi, je bil zopet hladni, zagrizeni glas, s katerim je Friesshardt odgovoril.

(Dalje prihodnjič.)

PREVARE IN ZVIJACE V FILMU

Stoji no na šest metrov visokem lesenem stolpu, na katerem stoji filmski fotografirski aparat. Pred nami se razteza velemesto bodočnosti — London, kakršna bo čez nekaj sto let. Prav za prav je to bodoče mesto kar starinsko na pogled. Hiše so nizke, ceste ozke, sivo v sivem. Ta pusta slika, ki jo gledamo s prostim očesom, pa se spremeni v leči aparata. Poslopja so kar iznenada dvignjena do neba, donebniki rastejo kvisku, katedrala sv. Pavla se dviga v ozadje, dozdeva se nam, da vidimo za kilometre daleč, da gledamo panoramo velemesta bodočnosti. To je majhna zvižaja režiserja Rossa Jack-

manna, ki prihrani na leto 10 milijonov dolarjev izdatkov filmskim družbam. Arhitekt postavi ozadje do polovice. Drugi del — ostanek — pa napravi Jackmann za nekaj dolarjev. Ta naredi iz lesa in mavca pomajnsan model mesta. Njegov model se začenja točno ondi, kjer je arhitekt nehal graditi. Londonske strehe so približno en meter široke in 50 cm visoke. Ta plastični model postavijo v območje aparata. Perspektivna slika se krije z zgradbami v studiju (delavnici) filmskih posnetkov. Ko je slika narejena, ni videti razlik med modelom in originalom. Aleksander Korda si je s to

majhno zvižajo prihrani kar premoženje. Ross Jackmann, strokovnjak za tako zvane trik-filme (sleparске filme) pa se smehlja tej nedolžni šali. To je bila le majhna domača naloga spriče njegovih bistro umnih iznajdb v varanju občinstva.

— Ali se spominjate razburljive borbe nekega potapljača z hobotnico v velikem oceanskem filmu? — "Ta prizor je napravil Boss Jackmann." Riba-hobotnica je bila iz sukna. Potapljač je bil približno 440 cm velik in ga je poganjala elektrika. Velike posnetke je delal igralec v opremi plavca, prizore iz boja so priredile lutke. Dno morja, kjer je bil boj na življenje in smrt je bilo dno majhne bazena v studiju (delavnici). Celo odlične raziskovalce morja preslepijo ti prizori in verjamejo, da so vse slike posnete po naravi.

In kaj menite o snežnem mežu in viharju, ki ste ga videli v filmu "Krik iz divjine"? Ta film so posneli po knjigi Jack Londona. Vidimo napol zasneženo mesto iskalec zlata. Hiše so lesene in majhne. V daljavi nekaj kilometrov prežijo volkovi v zasneženem gozdu. Komaj za korak vidimo predse, ko prihrumi vihar in nam meče snežinke v oči. Ta strašni snežni vihar, zasnežene hiše, ognje taborišče, volkove in sani na pasjo vprgelo — vse te posnetke so napravili v — ateljeju, studiju, delavnici filmov. V Hollywood so pripeljali vagono posebne vrste soli, ki so jo potresli po studiju. Ventilator začne pihati in snežinke — sol — pršijo okrog. V studiju je do 20 stopinj toplote, a igralci se zaviti v kožuhe, borijo s snežnim mežem in z viharjem. Slično so uprizorili do kolen segajoči sneg v filmu "Poročna noč." Ko se delali posnetke, so se igralci potili od vročine. Ko so zvečer kazali slike, pa je gledalec kar zeblo, tako žive so bile slike na platnu in kakor zares.

Najtežje vprašanje filmske umetnosti pa smo morali razrešiti pri največjem letalskem filmu "Hell Angel". Prvotno je hotel režiser delati posnetke po naravi, da so v zraku zares letalske bombe. A ko so začeli s filmanjem, so se koj trije smrtno ponesrečili. Tedaj so vso igro preložili v studijo — tudi največji prizor filma, zračni napad na London. Trikrat po enajst letal se je dvignilo v zrak, da branijo London, ko se je velikanska smotka; Zeppelin prikazal na obzorju. Nastala je strahovita borba, najbolj razburljiva zračna bitka, ki so jih sploh kdaj filmali, ko so padle prve bombe na London. Zeppelin je izgubil v oblakih, se spet polagoma prikazal kot velikanska tarča za strojne puške (mrtvaške ragle) letal, ki so ga obkrožali. Letalo za letalom je začelo goreti in je zgrmelo na tla, dokler se ni neko letalo s propelerjem zagnalo v Zeppelina in mu razparalo balon. Plameni so švigili iz balona, s strašnim ropotom je Zeppelin tresnil na tla.

Ta Zeppelin je bil približno en meter dolg, letala pa razmerna manjša. Oblake so napravili iz dima, ki ga je povzročila neka tekočina. Vsa letala so bila pritrjena na štirih žicah in so jih torej premikali poljubno sem in tja. Delali so z njimi, kar so hoteli, ko z lutkami, in jih prekopicavali, dvigali in podili, kakov se jim je zdelo. V filmu ni bilo videti žic, ker so bile iste barve kot ozadje. Da bi mogli stalno premikati letala in jih uporabljati še za druge filme, so jih zvezali z elektriko. Če pritiskajo na električna stikala ko na tipke klavirja, pa nastane borba v ozračju, da ti kar sapo jemlje — pa je vse v filmski delavnici. Tako proizvajajo tudi druge

ZBIRKA zanimivih povesti PRIMERNIH ZA ODRASLE IN MLADINO. — VSEBINA JE RAZNOVRSTNA: ZGODOVINSKA, ZABAVNA, POUČNA. VEČINA KNJIG JE OPREMLJENA Z LEPIMI SLIKAMI.

Table listing various books and their prices, including Andersonove pripovedke, Andrej Hoffer, Beneska vedeževalka, Belgrajski bisek, Božični darovi, Boj in zmaga, Cvetina borogradska, Cvetke, Čarovnica s starega grada, Devica Orleanska, Deček je pravil, Elizabeta, Hči sibirskega jetnika, Fran Baron Trenk, Fra diavolo, Fridolin Zolna, Hedvika, Banditova nevesta, Janko in Metka, Korejska brata, Kraljevič in Berač, Krvna osveta, Kaj se je Makaru sanjalo, Ljudevit Hrastar, Marko Senjanin, Maron, Musolino, Metvi gostac, Mali Klatež, Mladim srce, Na različnih potih, Na indijskih otokih, Paberkki iz roža, Pariški zlatar, Pozigalec, Prsti božji, Praprečane zgodbe, Povodenj, Pirhi, Pravljice in pripovedke za mladino, Praški Judek, Patria, Poslednji Mohikanec, Prigodbe čebelice maje, Prišega Huronskega Glavarja, Prvič med Indijanci, Pregarjanje indijanskih misionarjev, Pravljice, Košutnik, Pravljič, H. Mayer, Rdeča in bela vrtica, Revolucija na portugalškem, Rinaldo Rinaldini, Robinson, Robinzon, Skozi širno Indijo, Stric Tomova koč, Sueski invalid, Sisto in Sisto, Sveta Notburga, Stezosledec, Sveta Noč, Tri indijske povesti, Turki pred Dunajem, Tisoč in ena noč, Volk spokornik, Zabavni listi za slovensko mladino, Zadnji dnevi nesrečnega kralja, Zlatokopi, Zbirka narodnih pripovedk, Zbrani spisi za mladino, Vinski brat, Povesti, Povesti.

Naročite jih pri: KNJIGARNI "GLAS NARODA" 216 West 18th Street ; ; ; New York, N. Y.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 210 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y. PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LIŠTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

TOM MOONEY Shipping News 3. oktobra: Majestic v Cherbourg 4. oktobra: Bremen v Bremen 5. oktobra: Lafayette v Havre Conte di Savola v Genoa 9. oktobra: Manhattan v Havre Normandie v Havre 11. oktobra: Berengaria v Cherbourg 15. oktobra: Europa v Bremen 17. oktobra: Aquitania v Cherbourg 19. oktobra: Rex v Genoa Ile de France v Havre 23. oktobra: Washington v Havre Normandie v Havre 25. oktobra: Majestic v Cherbourg Roma v Trst Bremen v Bremen 2. novembra: Lafayette v Havre Conte di Savola v Genoa 6. novembra: Manhattan v Havre 8. novembra: Aquitania v Cherbourg 9. novembra: Europa v Bremen Champlain v Havre 16. novembra: Ile de France v Havre Rex v Genoa 20. novembra: Washington v Havre Majestic v Cherbourg 23. novembra: Lafayette v Havre 28. novembra: Europa v Bremen 29. novembra: Berengaria v Cherbourg 30. novembra: Champlain v Havre Conte di Savola v Genoa

VAŽNO ZA NAROČNIKE Poleg naslova je razvidno da kdaj imate plačano naročnina Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opomine in račune smo razpoložljivi za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite toliko ne potrebnega dela in stroškov, za to Vas prosimo, da skušate na ročnino pravočasno poravnati Pošljite jo naravnost nam ali je pa plačate našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojim imena so tiskana z debelimi črkami ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin COLORADO: Pueblo, Peter Cullig, A. Saftig Walsenburg, M. J. Bazuk INDIANA: Indianapolis, Louis Banich ILLINOIS: Chicago, J. Bevič, J. Lukanich Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois) smrtnevarne prizore, ki jih brez teh zvižaj ne bi mogli uprizorjati. Sedaj ima Ross Jackmann v delu velikansko zgodbo v zraku, ki jo filma Aleksander Korda v Denhamu. V nekem prizoru je videti letalec, ki pristane na nekem hribu. Angleška nima dosti hribov. Zato je Jackmann naredil hrib iz lesa in mavca. Na hribu, ki je 30 m visok, se prikaže letalec. To je posnetek na veliko. V zmanjšanem merilu sledijo drugi posnetki. Majhen modelček sfrči po zraku — po tenki bakreni žici. Ta posnetek filmajo na prostem. Zadaž se razprostira pokrajina. "Letalec" je medtem odšel na sprehod. Model pa leta namesto njega. To so filmske senzacije, ki varajo občinstvo. In vendar bodo množice še zmeraj polnile kinomatografe. ...